

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ympäristöohjelma 2013 - 2016
Seuranta 31.12.2016
* kaupungin ohjelmasta toimialan ohjelmaan tullut tavoite

1. Ekotehokas kaupunkirakenne															
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta							
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa	Tilanne 2016 lopussa	
1.1.	Kaupungin strategian ja maapoliittisten linjausten keinoin tuetaan yhdyskuntarakenteen eheytymistä	Maankäytön ohjelmoinnilla ja maanhankinnan avulla ohjataan rakentamista	Asukas- ja työpaikka määrä koko Vantaan alueella (muutos 10 vuoden välein, 250 m2:n ruuduissa, HSY)	2013 - 2016	Yrityspalvelut, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö	X	(erillinen kartta)	Tietoa ei saada vuosittain	☹️	Tietoa ei saada vuosittain		Tietoa ei saada vuosittain	Tietoa ei saada vuosittain	
1.2.	Kaupunkirakenne tukeutuu raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin	Asemanseutujen täydennysrakentaminen ja uudistaminen	Rakennustehokkuudet 400, 600 ja 1000 m etäisyydellä asemista	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu, aluearkkitehdit	Virkatyö, rajataan kriteerit täytävä alue ja seurataan rakennustehokkuuksia	X	(erillinen taulukko)	Koivukylässä 400 m ja Hiekkaharjussa sekä Rekolassa 1000 metrin etäisyydellä hieman kasvua (erillinen taulukko)	☹️	Koivukylässä, Rekolassa ja Tikkurilassa hieman kasvua kaikilla vyöhykkeillä, näistä merkittävän kasvu Tikkurilassa 400 m. Hieman kasvua myös Myyrmäki 600 ja 1000 m, Hiekkaharjussa 1000 m.	☹️	Suurin tehokkuus 400 m: Lentoasema, 2. Tikkurila, 3. Myyrmäki. 600m: 1. Myyrmäki, 2. Tikkurila. 1000m: 1. Tikkurila, 2. Myyrmäki (liitteessä tarkemmin)	Suurin tehokkuus 400 m: 1. Lentoasema, 2. Tikkurila, 3. Myyrmäki 600m: 1. Myyrmäki, 2. Tikkurila, 3. Lentoasema 1000m: 1. Tikkurila, 2. Myyrmäki 3. Louhela (liitteessä tarkemmin)	
			Toteutunut rakentaminen k-m2 asuinrakennukset ja muut	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu, aluearkkitehdit	Virkatyö	(erillinen taulukko)	(erillinen taulukko)	☹️	Asuntorakentamisessa hyvää kasvua kaikilla vyöhykkeillä Tikkurilassa ja Rekolassa, kohtuullisesti Koivukylässä, Myyrmäessä ja Hiekkaharjussa hyvää kasvua 600 ja 1000 m. Muu rak. merkittävintä Tikkurilassa kaikilla vyöhykkeillä. (erillinen taulukko)	😊	Asuntorakentamisessa hyvää kasvua kaikilla vyöhykkeillä Tikkurilassa, Rekolassa ja Koivukylässä jonkin verran. Myyrmäessä ja Hiekkaharjussa hyvää kasvua 600 ja 1000 m. Muu rak. merkittävintä Tikkurilassa kaikilla vyöhykkeillä, seuraavana Aviapolis. (erillinen taulukko)	😊	Asuntorakentamisessa 400m kasvua 1. Tikkurila, 600m: 1. Tikkurila 1000m: 1. Tikkurila Muu rak. muutos 1. Aviapolis, 2. Tikkurila (erillinen taulukko)	
		Uusien asuinalueiden rakentaminen kehäradan asemien ympäristöön	Rakennustehokkuudet 400, 600 ja 1000 m etäisyydellä asemista	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö, rajataan kriteerit täytävä alue ja seurataan rakennustehokkuuksia		(erillinen taulukko)	Hieman kasvua Leinelässä 400 m ja 600 m etäisyydellä sekä Aviapoliksessa 1000 m etäisyydellä erillinen taulukko	☹️	Hieman kasvua Leinelässä kaikilla vyöhykkeillä, Hiekkaharjussa 1000m.	☹️	Tehokkuudet suurimmat 1. Leinela 2. Kivistö	Tehokkuudet suurimmat 1. Leinela 2. Kivistö	
			Toteutunut rakentaminen k-m2 asuinrakennukset	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö		(erillinen taulukko)	(erillinen taulukko)	☹️	Leinelässä asuntorak. kasvua kaikilla vyöhykkeillä	😊	Kivistössä suurin muutos kaikilla vyöhykkeillä, Leinela sitten.	😊	Kivistössä suurin muutos kaikilla vyöhykkeillä, Leinela sitten.
1.3.	Kaavojen valmistelussa arvioidaan ilmasto vaikutukset	Lasketaan asemakaavojen päästöt LOCO-hankkeessa kehitetyllä ohjelmalla (MALTTI)	Osuus kaavoista, joissa laskenta on tehty	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö, pilottihankkeet asemakaava-alueittain (itä, keski, länsi, Kivistö)		ei tehty	ei tehty, siirtyi vuoteen 2014	☹️	Testattu kolmessa kohteessa	☹️	MALTTI ei ollut enää käytössä vuonna 2014, KEKO-laskurin valmistuminen viivästynyt vuodelle, saadaan käyttöön vuoden 2015 alusta.	☹️	KEKO-laskurilla arvioitu kasvi-huonekaasupäästöt 11 eri suunnitelmassa
			Osuus kaavoista, joissa päästövähennysmahdollisuuksia on hyödynnetty ja CO2-vähenemä	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö, pilottihankkeet asemakaava-alueittain (itä, keski, länsi, Kivistö)	X	0	0	0	☹️	☹️	☹️	☹️	KEKO-laskennat tulokset raportoitu kaavaselostuksissa, mutta arviointi ei ole vaikuttanut kaavan loppu-tulokseen

1.4.	Pyöräilyn osuus kasvaa kulkutapajakaumasta	Laaditaan pyöräilyn kehittämissuunnitelma	Pyöräilyn kulkutapaosuus	2013	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö	X	9% (Helsingin seudun liikkumistutkimus 2012, HSL 2013)	Kehittämissuunnitelma kevät 2014	😊	Valmistuu liikennepoliittisen ohjelman myötä keväällä 2015	😊	Liikennepoliittisen ohjelman teko loppusuoralla.	😐	Liikennepoliittinen ohjelma valmis. Toteutettu useita projekteja pyöräilyn edistämiseksi.	😊
		Asemien turvallisten pyöräpaikkojen selvittäminen ja toteutuksen turvaaminen	Kartoitus turvallisista pyöräpaikoista. Pyöräpaikkojen lukumäärä	2013 (kartoitus)2013 2016	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö	X	722 runkolukittavaa (1257 telinepaikasta)	976 runkolukittavaa (1295 telinepaikasta)	😊	1242 runkolukittavaa 1370 telinepaikasta	😊	1361 runkolukittavaa 1670 telinepaikasta	😊	2141 runkolukittavaa 2303 telinepaikasta	😊
		Sujuvan yhtenäisen pyörätieverkoston luominen	Selvitys asemaseutujen pyörätieyhteyksistä.	2013 - 2014	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö			- (2014)		Selvitys 2015	😊	Asemille johtava jalankulku-pyöräily- viitoitus päivitetty 2015	😊	Toimenpiteet tehty aiempina vuosina.	😊
			Selvitys katkeavien yhteyksien määrästä.	2013 - 2014	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö			- (2014)		Selvitys 2015	😊	Laatukäytävän Tikkurila-Kerava yleissuunnittelu.	😐	Laatureitin Tikkurila-Korso katusuunnitelmat. Laatureittiverkon toteutusjärjestys ja yhteydet Helsinkiin tarkentuneet.	😊
			Erilliset pyörätiet km	2013 - 2014	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö		Erillisiä ei ole rakennettu Vantaalle	0,7 km (ulkoilutiet) lisäksi maastopyöräreitti Korsoon 3,3, km	😐	Kivistön baana 1 km	😐	Suunnitteilla radan varteen pikapyörätie	😐	Laatureittien mitoitusperiaatteet, pohjana VALO:n liikkumisalueet.	😐
			Pyörätiet km	2013 - 2014	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö	X	709 km	Lisää rakennettu 12,5 km yht.721,5 km	😐	4,8 km yhteensä 726,3 km	😐	uusia pyörä-/jalankulku reittejä katuverkossa 5,9 km uusia pyöräiltäviä ulkoiluraitteja 2,6 km	😊	Uusia pyöräteitä katuverkolle noin 7 km	😊
1.5.	Joukkoliikenteen osuus kasvaa merkittävästi kehäradan valmistuttua	Asemien ja terminaalien vaihtoyhteyksien olosuhteiden suunnittelu toimiviksi	Joukkoliikenteen kulkutapaosuus Tyytyväisyys vaihtoyhteyksiin	2013 - 2015	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, tilakeskus	Virkatyö	X	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus,kevät 2012: Vaihdaminen toiseen välineeseen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 74 %	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus,kevät 2013: Vaihdaminen toiseen välineeseen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 77 %	😊	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus, kevät 2014: Vaihdaminen toiseen välineeseen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 79 %	😊	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus, kevät 2015: Liikennevälineen vaihtaminen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 80 %	😊	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus,kevät 2015: Liikennevälineen vaihtaminen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 80 %	😊
		Toteutetaan liityntäpysäköintipaikkoja	Pysäköintipaikkojen määrä	2013 - 2015	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö	X	1530	Kehäradan uusien liityntäpysäköintipaikkojen suunnittelu on käynnissä	😐	Kehäradan uusien liityntäpysäköintipaikkojen suunnittelu on käynnissä	😐	Liityntäpysäköintipaikkoja on käytössä Kehäradan uusilla asemilla useita satoja.	😊	Liityntäpysäköintipaikkoja on 2360, kaikki Kehäradan uusien asemien liityntäpysäköintipaikat toteutettu	😊
		Kehitetään vaihtoehtoisia tapoja pysäköintipaikkojen järjestämiseksi	Toteutuneet uudet ratkaisut kuten yhteis- ja vuorottalspysäköinti	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, yrityspalvelut	Virkatyö	X		ei toteutunut (valmistunut kerrostalo Kilterinmäkeen, jonka 2. ensimmäistä kerrosta pysäköinnille)	😞	otettu käyttöön P-maksut yleisillä alueilla	😐	Uusien pysäköintiratkaisujen mahdollisuuksia selvitetään.	😐	Uusien pysäköintiratkaisujen mahdollisuuksia selvitetään.	😐
1.6.	Yhteiskäyttöautoilua edistetään	Yhteiskäyttöautoiluun varataan pysäköintipaikkoja kadun varsille ja pysäköintilaitoksiin	Yhteiskäyttöautoiluun varattujen pysäköintipaikkojen määrä	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus, yrityspalvelut	Virkatyö	X		Kaavamääräyksissä otettu huomioon, ei vielä toteutettu	😞	P-paikkoja toteutettu, operaattori puuttuu	😐	Yhteiskäyttöautoille on osoitettavissa tarpeen vaatiessa paikkoja	😐	Yhteiskäyttöautoille on osoitettavissa tarpeen vaatiessa paikkoja	😐
1.7.	Sähköauto- ja vähäpäästöistä liikennettä edistetään	Sähkö- ja kaasuautojen latauspisteverkon rakentaminen mahdollistetaan	Sähköautojen latauspisteiden määrä	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus				Suunnittelua, ei uusia paikkoja Vantaan Energian toteutuksena v. 2013	😐	Latauspisteiden yleissuunnitelma valmis, julkisia latauspisteitä rakennettu yhteistyössä Vantaan Energian kanssa 5 kpl.	😊	Julkisia latauspisteitä rakennettu yhteistyössä Vantaan Energian kanssa 8 kpl.	😐	Julkisia ja puolijulkisia latauspisteitä rakennettu yhteistyössä Vantaan Energian kanssa 14 kpl	😐
			Kaasutankkaus pisteiden määrä	2013 - 2016	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö		ei yhtään	Ei toteutunut	😞	Ei toteutunut	😞	Ei toteutunut	😞	Ei toteutunut	😞
1.8.	Vantaa tukee kaavoitusratkaisuisa viherkehän säilymistä*	Määrittely yhteyksistä	Viherkehä ja yhteydet viherkehään säilyvät yhtenäisinä	2014 - 2015	Ympäristökeskus, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö			Viherkehä mukana maakuntakaavatyössä	😐	Viherkehä mukana maakuntakaavatyössä, Yhteyksiä määritelty, tehty karttatarkastelu	😐	Viherkehä mukana kaavatyön eri tasoilla. Suunnitellaan aineiston viemistä Vampatti-karttoihin	😐	Viherkehä mukana kaavatyön eri tasoilla. Suunnitellaan aineiston viemistä Vampatti-karttoihin	😐

2. Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö																
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta								
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa		Tilanne 2016 lopussa	
2.1.	Maankäytön sopimuspolitiikkaa hyödynnetään tapauskohtaisesti kestävän rakentamisen edistämiseksi	Sopimuksissa ja tonttien luovutusehdoissa huomioidaan ympäristöehdot	Sopimusten osuus, joissa mukana esim. hulevesiasiat, energiatehokkuus	2013 - 2016	Yrityspalvelut	Virkatyö	X	Energiatehokkuusehto kaikissa tonttien luovutuskirjoissa.	Ajantasaistettu energiatehokkuusehto kaikissa tonttien luovutuskirjoissa.		Ajantasaistettu energiatehokkuusehto kaikissa tonttien luovutuskirjoissa.		Ajantasaistettu energiatehokkuusehto kaikissa tonttien luovutuskirjoissa.		Rakennusvalvonta määrittää ja valvoo energiatehokkuutta. Kauppakirjan ehdoilla ei ole painovaltaa. Eritysmääräykset tulee esittää kaavassa.	
2.2.	Hyödynnetään tontinluovutusehtoja	Tontinluovutusehtojen ympäristövaatimukset tarkistetaan vuosittain	Vuosittainen tarkistus tehty	2013 - 2016	Yrityspalvelut , rakennusvalvonta	Virkatyö	X		Tehty 2013, mittarointivelvollisuus erillispienaloille, paritaloille ja rivitaloille, luovuttu kaukolämpö/energiatehokkuusluokkavaatimuksesta		Ei muutoksia		Ei muutoksia		ei muutoksia	
2.3.	Parannetaan kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta	Lisätään toimitilojen käytön energiatehokkuutta suunnittelun ja ohjauksen avulla	Energiankulutus käyttäjää kohden	2013 - 2016	Tilakeskus	Virkatyö	X		Tilatyypikohtaiset energiakulutukset kaupungin toimitiloissa kehittyneet myönteisesti.		Alustavien tietojen mukaan sähkönkulutus laskenut hieman, lämmöstä ei vielä tietoa.		Sähkönkulutus laskenut hieman, veden kulutus pysynyt samalla tasolla ja lämmönkulutus noussut hieman.		Tiedot saatavissa huhtikuun lopussa.	
		Ylläpidon ja huollon toimintatapoja kehitetään energiatehokkuusasioita paremmin huomioon ottaviksi	Huolto- ja ylläpitosopimusten sisällön tarkistus	2014	Tilakeskus	Virkatyö			Aikataulu 2014 Huoltohenkilöstöä koulutettu. Sopimusten tarkistuksia tehdään ajankohdan sallissa.		Sopimusten laadinta meneillään.		Sopimukset tehty, aika (yleisluontoiset) energiankulutustasot tarkistetaan kuitenkin seurantapalaverien yhteydessä.		Sopimukset tehty, aika (yleisluontoiset) energiankulutustasot tarkistetaan kuitenkin seurantapalaverien yhteydessä.	
		Tehdään rakennusten energiankäyttö näkyväksi käyttäjille ja asiakkaille	Infotauluilla varustettujen rakennusten määrä	2013 - 2016	Tilakeskus	Virkatyö	X		Käytännön toteutusvaihtoehtoja suunniteltu.		Ei toteutunut		Ei toteutunut		Kiha-järjestelmän käyttöön suunnitellaan yhteisnäkyä, johon pyritään saamaan myös energiatietoa.	
2.4.	Tehostetaan kaupungin oman toimitilarakentamisen energiatehokkuutta	Laaditaan hankekohtaiset tavoitteet	Toimitilojen energiatehokkuusluokka	2013 - 2016	Tilakeskus	Virkatyö	X		Hankekohtaisten tavoitteiden työstäminen aloitettu.		Energiatehokkuustavoitteet käytössä.		Energiatehokkuustavoitteet käytössä.		Uusiin ja korjattaviin rakennuksiin tehdään paikalla tuotettua uusiutuvaa energiaa (aurinkosähkö ja -lämpö)	
2.5.	Kaupunki säästää omissa toiminnsa energiaa 9 % vuoteen 2016 mennessä verrattuna vuoteen 2008	Tehdään kuntien energiatehokkuusopimuksen toteuttamisuunnitelman mukaiset toimet	TEM:lle vuosittainen raportoitavat energiankulutusluvut	2013 - 2016	Tilakeskus (muut tulosalueet)	Virkatyö	KETS		Sähkö 19,8 kWh/rm3 Lämpö 41,9 kWh/rm3 Lämpö 46,0 kWh/rm3 (sääkorj.) Vesi 134,1 l/rm3		Sähkö 19,5 kWh/rm3 Lämpö 40,5 kWh/rm3 Lämpö 43,6 kWh/rm3 (sääkorj.) Vesi 136,4 l/rm3		Sähkö 19,2 kWh/rm3 Lämpö 39,5 kWh/rm3 Lämpö 47,4 kWh/rm3(sääkorj.) Vesi 136,4 l/rm3 (ong. vuosi sääkorjauksen osalta)		KETS-tavoitteet saavutettu jo vuoden 2015 lopussa.	
2.6.	Edistetään asuinrakennusten korjaamista energiatehokkaiksi	Selvitetään asuntolainarahaston avustuksien käyttömahdollisuuksia energiatehokkaaseen korjausrakentamiseen	Selvitys tehty ja myöntämisperusteita tarkistettu	2014	Yrityspalvelut	OKRA-hanke tehtävä 1, virkatyö	X		Selvitys avustuksen kohdentamisesta tehty OKRA-hankkeessa		Ei edennyt		Ei edennyt vielä.		Energia-avustukset ovat valtion (ARA) hoidossa.	
2.7.	Edistetään uusiutuvan energian käyttöä	Teeetään uusiutuvan energian kuntakatselmus vaihteittain	Aurinkoenergian hyödyntämiseen soveltuvien kattopintojen kartoitus	2014	Ympäristökeskus, tilakeskus	Konsulttiselvitys TEM:n tuella					Suunnitteilla HSY:ssä hanke, jossa tehdään selvitys mm. aurinkoenergian hyödyntämiseen soveltuvat kattopinnat		Selvitetty HSY:n Decumanus -hankkeessa rakennusten aurinkoenergiapotentiaali		Voimakkaan rakentamisen tilanteessa potentiaalit muuttuvat nopeasti (varjostukset)	
		Selvitetään uusiutuvan energian käyttöä jäähdytykseen kohteissa, joissa jäähdytys on välttämätöntä eikä rakenteellisilla keinoilla saada riittävää jäähdytystä	Hankekohtaiset selvitykset	2013 - 2016	Tilakeskus	Virkatyö					Suunnitteilla ei ole ollut kohteita. Lähtökohdaksi on suunniteltu aurinkosähkön hyödyntämistä jäähdytyksen energialähteenä		Aurinkoenergian käyttöön jäähdytyksessä on tuloillaan uusia kaupallisesti järkeviä sovelluksia.		Toimitilarakennuksiin ei juurikaan ole tehty jäähdytyksiä, joten kohtaa ei myöskään ole toteutettu. Yliämpenemistä on pyritty estämään mekaanisilla keinoilla. Energiatarkastelujen yhteydessä simuloidaan aina myös lämpötila-asiat. Tähän saakka mekaaniset ratkaisut ovat onnistuneet. Tulevaisuudessa voi olla toisin.	
2.8.	Hoidetaan maarakentamisen logistiikka kestävästi	Sijoitetaan ylijäämämaat mahdollisimman lähelle	Selvitys uuden maanlajitusalueen käyttöönotosta Kiilan - Senkkerin alueella	2013	Kuntatekniikan keskus , kaupunkisuunnittelu	Virkatyö		Selvitystä ei tehty	Tekn. esiselvitystyön laatiminen ja maanhankinta ovat jatkuneet (SeepsulaOy). Sop.neuvottelut jatkuvat 2014. Kohdealueen maaperä tutkittu.		Kiilan-Senkkerin alueen maanhankinta kesken, Pitkäsuon ja Kulomäen käyttöä voidaan jatkaa. Kaupunki liittynyt maapörssiin. Kaivuumaiden hyödyntämistä kehitetään edelleen vuonna 2015		Kaivuumaiden hyödyntämistä kehitettiin edelleen vuonna 2015, hankittiin massaseurantaohjelma, jota lähdetään käyttämään 2016		Massaseurantaohjelmaa on työstetty eteenpäin. Betonimurskeen käyttöä on suunniteltu muutamissa Keimolanmäen kaava-alueen teissä. Yhdessä Helsingin ja Espoon kanssa työstetty ohjelmaa, jolla saadaan laskettua maarakentamisessa hiilijalanjälki.	
2.9.	Vantaa edistää omalta osaltaan puurakentamista*	Kaavoituksen, tontinluovutuksen ja kumppanuuskilpailujen keinoja selvitetään	Puurakenteisten pien- ja kerrostalojen osuus uudisrakennuksista kasvaa	2014	Kaupunkisuunnittelu , yrityspalvelut, rakennusvalvonta	virkatyö			Aikataulu 2014		Puurakentamisen osaamista on hankittu sekä kaupunkisuunnitteluun että rakennusvalvontaan. Kivistöön rakentuu kesällä 2015 Euroopan suurin puukerrostalo Kivistöön		Käynnissä PuuKivistön asemakaavatyo. Puurivistössä puukerros- ja pientalokorttelit muodostavat kokonaisuuden,		Ei uusia toimenpiteitä	

3.	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen																
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	Toteutus	Seuranta									
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa		Tilanne 2016 lopussa		
3.1.	Tulvavahinkojen hallinta	Tulvariskialueiden määrittely	Kartta tulvariskialueista	2013	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Mittarin lähtötaso 2012 ELY:n laatimat Vantaanjoen ja Keravanjoen tulvakartat Vampatissa	Tilanne 2013 lopussa Tulvakarttoja tarkennettu ja päivitetty. Tikkurilan tulvariskialueita selvitetty.	😊	Hulevesitulvakohteita (mallinnetut ja havaitut) viety MapInfoon.	😊	Hulevesitulvakohteita (mallinnetut ja havaitut) viety MapInfoon.	😊	Hulevesitulvakohteita (mallinnetut ja havaitut) viety MapInfoon.	😊	
		Tulvariskialueiden sitominen kiinteistötietoihin	Tiedot kiinteistöjärjestelmässä	2014	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Tietoja ei ole sidottu.	Aikataulu 2014	😊	Siirtyy vuodelle 2015	😞	Siirtyy vuodelle 2016	😞	Siirtyy vuodelle 2017	😞	
		Tarkkojen tulvakorkeuksien määrittely	Tulvakorkeudet määriteltä	2013	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Tehty osittain.	Tehty osittain.	😊	Tehty osittain	😊	Tehty osittain, määriteltävä minkä kokoisille vesistöille / uomille tarkastelu tehdään.	😊	Tehty osittain, määriteltävä minkä kokoisille vesistöille / uomille tarkastelu tehdään.	😊	
		Tulvariskialueen asukkaita ja kiinteistöjen omistajia tiedotetaan tulvariskeistä	Tiedotteiden ja tapahtumien määrä	2014	Kuntatekniikan keskus, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Virkatyö		Ei tehty.	Tiedote laadittu, kommenttikierroksella.	😊	Tiedote lähetetty.	😊	Ei uusia toimenpiteitä.	😊	Ei uusia toimenpiteitä.	😊	
3.2.	Hulevesien hallintaa parannetaan	Hulevesiohjelmassa esitetyt toimenpiteet toteutetaan	Toteutetut toimenpiteet	2013 - 2016	Tulosalueet	Virkatyö		Hulevesiohjelman toimenpiteitä toteutetaan jatkuvasti.	Hulevesiohjelman toimenpiteitä toteutetaan jatkuvasti.	😊	Hulevesiohjelman toimenpiteitä toteutetaan jatkuvasti	😊	Hulevesiohjelman toimenpiteitä toteutetaan jatkuvasti	😊	Hulevesiohjelman toimenpiteitä toteutetaan jatkuvasti	😊	
		Laaditaan hulevesien suunnittelun ohjeistus	Suunnittelutyökalu laadittu	2014	Kuntatekniikan keskus	ILKKA-hankkeen yhteydessä		Suunnitteluohje laadittavana.	Suunnitteluohje laadittu.	😊	Suunnitteluohje laadittu.	😊	Ohjeistuksiin tehty pieniä täsmennyksiä.	😊	Ei uusia toimenpiteitä.	😊	
		Laaditaan purokäytävien mitoitusohjeet kaavoitusta varten	Tyypikohteet, joista geotekniset ohjeet	2014 - 2016	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Ei aloitettu.	Mitoitusohjeesta keskusteltu. Aikataulu 2014		Ei toteutunut	😞	Ei toteutunut	😞	Purokäytävien mitoitusohje laadittavana, valmistuminen kevät 2017	😊	
		Hulevesien imeyttämisen ja pidättämisen hallinnan parantaminen	Suunnitteluperiaatteet logistiikka-alueilla	2015	Kaupunkisuunnittelu, yrityspalvelut, rakennusvalvonta, tilakeskus	Virkatyö		Suunnitteluperiaatteita määriteltä.	Rakennusluvan yhteydessä ohjeistus ja syksystä 2014 hakemukseen liitettävä selvitys hulevesien johtamisesta (kaavake laadittu)	😊	Selvitys käytössä	😊	Selvitys käytössä	😊	Hulevesisuunnitelma kaavake käytössä asiakkaille	😊	
			Suunnitteluperiaatteet ja neuvonta järjestetty erillispientalotonttien rakentajille	2014	Rakennusvalvonta, kaupunkisuunnittelu	Virkatyö		Rakennusvalvonta järjestänyt tiedotusta.	Suunnitteluperiaatteita määriteltä suunnitteluohjeessa. (Aikataulu 2014)	😊	Ohje käytössä	😊	Ohje käytössä	😊	Ohje käytössä	😊	
3.3.	Lumenvastaanoton kapasiteetti turvataan	Selvitys lumilogistiikasta	Selvitys tehty	2014 - 2016	Kuntatekniikan keskus			Selvitystä ei ole vielä aloitettu. Aikataulu 2014		😊	Erillistä selvitystä ei ole tehty. Lumilogistiikka suunnitellun uuden Tulkintien ja nykyisten vastaanottoaikkojen kanssa riittävä.	😊	Selvitys ei tarvita, kapasiteetti turvattu	😊	Selvitystä ei tarvita, kapasiteetti turvattu	😊	
3.4.	Kehitetään viheralueet sietämään sään vaihteluita	Määritellään Vantaan kasvillisuuden linjaukset Helsingin kasvillisuuden linjaukset -mallia hyödyntäen	Laadittu ohjeistus	2013 - 2014	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Ei ohjeistusta	Ohjeistuksen laatiminen alkaa 1/2014	😊	Raportti inventointikohteista valmistunut.	😊	Vantaan kasvillisuuden käytön periaatteet valmiit Tela 12.1.2016	😊	Vantaan kasvillisuuden käytön periaatteet valmiit	😊	
3.5.	Lisätään metsiin sitoutuneen hilen määrää	Metsäsuunnitelmaa 2008-2017 ja vuosityöohjelmia toteutetaan	hoitohakkuut ha/metsäsuunnitelmakuusi	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	VAY:n metsä-vastuualue, oma metsätyö + urakointi		Metsäsuunnitelman toteutus myöhässä	Hoitohakkuut 30 ha/v (suunnitelmassa 90 ha/v)	😊	Hoitohakkuut 20 ha/v	😊	Metsänhoitotyöt 45 ha, tot. 50%	😊	Hoitohakkuut 17 ha/v, muut metsänhoitotyöt 40 ha, tot. 60%	😊	

4. Ekosysteempipalveluiden toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen														
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta						
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa	Tilanne 2016 lopussa
4.1.	Parannetaan luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä	Riittävien luontoselvityksien laatiminen	Hankekohtaisesti arvioitu selvitystarve ja toteutuma	2013 - 2016	Ympäristökeskus , kaupunkisuunnittelu, kuntatekniikan keskus, yrityspalvelut, tilakeskus	Virkatyö/konsulttityö			Huomioitu aikaisempaa monipuolisemmin asemakaavoituksessa sekä lumenkaatopaikan suunnittelussa	☹️	Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä on tehty aiempaa enemmän luontoselvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erilliselvityksiä.	😊	Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä on tehty aiempaa enemmän luontoselvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erilliselvityksiä	😊
		Monimuotoisuuden seurantajärjestelmän kehittäminen	Suunnitelma indikaattoreiden kehittämiseksi	2014 - 2016	Ympäristökeskus	Virkatyö		Ei olemassa seurantajärjestelmää	Seurantajärjestelmä suunnitella Aikataulu 2014	☹️	Seurantajärjestelmä tehty	😊	Järjestelmää kehitetty ja toteutettu.	😊
		Pihojen suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään luontaiset kasvupaikkatekijät ja alkuperäinen kasvillisuus	Olosuhteiden huomioon ottaminen, selvitykset ja toteutus	2013 - 2016	Tilakeskus	Virkatyö		On huomioitu suunnittelussa	😊	On huomioitu suunnittelussa	😊	On huomioitu suunnittelussa	😊	Järjestelmää kehitetty ja toteutettu. Esimerkiksi kääpä- ja liito-oravaselvitys laadittu On huomioitu hankesuunnittelussa.
4.2.	Toimiva ekologinen verkosto	Ekologisten yhteyksien parantaminen ja esteiden poistaminen	Virtavesiselvityksessä todettujen liikkumisesteiden poistaminen	2013 - 2016	Ympäristökeskus , kuntatekniikan keskus	Virkatyö			Ei aloitettu	☹️	Ei aloitettu	☹️		Purojen kunnostusohjelma laadittu, kohteita suunnittelussa. Korson Ankkapuiston vaelluseste poistuu v. 2017.
4.3.	Ekosysteempipalvelut ja luonnon monimuotoisuus* turvataan tiivistyvässä kaupunkirakenteessa	Laaditaan viherrakenneselvitys	Viherrakenneselvitys	2013 - 2014	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö			Aloitettu	☹️	Valmistella	☹️	Valmistella	😊
			Viljelykelpoisen maan selvittäminen viherrakenneselvityksen yhteydessä	2013 - 2014	Kaupunkisuunnittelu	Virkatyö			Aloitettu	☹️	Valmistella	☹️	Valmistella	😊
4.4.	Liikennemelu vähenee	Tehdään meluntorjunnan toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet	Melua vaimentavien päällysteiden käyttö/m2, katu-m	2014 - 2016	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		n. 2025 katu-m	Aikataulu 2014		Melua vaimentavia päällysteitä ei tehty.	☹️	0	Hiljaisia päällysteitä (SMA 11) tehtiin v.2016 3590 m2
			Meluesteiden rakentaminen/esteiden pituus m	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö			80 m	☹️	Ei rakennettu vuonna 2014.	☹️	Pakkalan Tuulensuunpuistoon tehty n. 200 m	0 m
			Nopeuksien alentaminen kaupungin katualueilla	2014	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö/Telan päätös			Aikataulu 2014		Alennettu Hiekkaharju-Koivukylä alueella 60->50 ja Myyrmäki-Martinikaakso alueella 50->40	😊	Nopeusrajoituksia ei ole alennettu 2015.	Kaikki suunnitelman mukaiset nopeusrajoitusten alennukset on toteutettu.
4.5.	Ilmanlaatu paranee	Tehdään ilmansuojelun toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet	Ilmansuojelun toimintaohjelman seurantamittarit	2013 - 2016	Ympäristökeskus	Virkatyö, hanke katupölyn vähentämiseksi			Erillinen seuranta vuosittain. Vuoden 2013 aikana toteutus edennyt.	☹️	Erillinen seurantaraportti		Erillinen seurantaraportti	
4.6.	Pohjavesien laatu ja määrä turvataan	Selvitetään pohjavesialueiden tila ja tehdään tarvittavat suojelutoimenpiteet	HSY:n pohjavesialueselvitys	2013	Ympäristökeskus, HSY	Virkatyö			HSY tehnyt kahden pohjavesialueen selvitykset	😊	Työ jatkunut ja suojelusuunnitelmat on päivitetty	😊	Työ jatkunut ja yksi on päivitetty	Pohjaveden tarkkailut jatkuneet
4.7.	Pintavesien tila paranee	Pienvesien laatua seurataan säännöllisesti	Pintavesien tilaa seurattu tutkimussuunnitelman mukaisesti	2013	Ympäristökeskus	Virkatyö		Ei olemassa järjestelmällistä seurantaa.	Suunnitelma vuodelle 2013, Rekolanoja tutkittu	😊	Rekolanojaa/Vallinojaa tutkittu sekä kertanäyttein myös Krakanojaa ja Kirkonkylänojaa	☹️	Pysyvässä seurannassa 6 puroa ja seurattavien purojen määrää lisätään mahdollisesti jatkossa	Pysyvässä seurannassa 8 puroa ja seurattavien purojen määrää lisätään mahdollisesti jatkossa
		Selvitys suolauksen vaikutuksista pintavesiin		2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö ja tilattu selvitys			Virkatyönä selvitetty hiukan, mutta kirjallista selvitystä ei ole vielä aloitettu.	☹️	Ei tehty	☹️	Ei tehty	Virkatyönä selvitetty, kirjallinen raportti luonnosvaiheessa.
4.8.	Vantaanjokea kehitetään vaelluskalavesistönä *	Laaditaan toteutussuunnitelma, toteutus yhteistyössä järjestöjen kanssa	Poistetaan haitallisimmat virtavesiselvityksessä todetut liikkumisesteet	2014 - 2016	Liikuntapalvelut , kuntatekniikan keskus, ympäristökeskus	Virkatyö ja kolmas sektori			Aikataulu 2014		Työryhmän työ käynnissä. Vantaa - Purojen kaupunki -teemavuosi 2015	☹️	Purojen teemavuosi toteutui ja päätettiin jatkaa purojen ja jokien teemavuotta 2016	Purojen ja jokien teemavuosi 2016, laadittu Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet, purotalkkaritoiminta aloitettu v. 2016
4.9.	Luonnonsuojelualueita kehitetään tärkeänä osana ekologista verkostoa *	Luonnonsuojelualueille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmia 1 kpl vuodessa	Käyttösuunnitelmien määrä	2013 - 2016	Ympäristökeskus	Virkatyö			Tehty Pikkujärven ja Kakolanmäen hoito- ja käyttösuunnitelmat	😊	Timmermalmin ja Kylmäojan korven suunnitelmat lähes valmiit	☹️	Timmermalmin ja Kylmäojan korven suunnitelmat lähes valmiit	Vuonna 2016 valmistui 2 kpl
4.10.	Selvitetään kosteikkojen rakentamista Vantaalle vesien suojelun ja monimuotoisuuden edistämiseksi*	Selvitetään erillisten kosteikkojen rakentamista Vantaalle vesien suojelun ja monimuotoisuuden edistämiseksi	Selvitys tehty	2015	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, ympäristökeskus				Aikataulu 2015		Aikataulu 2015		Asiaa selvitetään purojen ja jokien teemavuoden aikana 2016	Purojen kunnostussuunnitelma laadittiin vuonna 2016. Sen toteuttamisen yhteydessä tullaan tarkastelemaan myös kosteikkojen rakentamista.

5.	Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen															
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta								
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa		Tilanne 2016 lopussa	
5.1.	Materiaalitehokkuutta parannetaan	Jätteiden syntyä ehkäistään siirtymällä sähköiseen arkistointiin ja vähentämällä kertakäyttötutotteiden määrää	Jätteen määrä	2013 - 2016	Kaikki tulosalueet /seuranta tilakeskus				Jätteseurantaa kehitettävä. HSY:ltä saadaan noutopistekohtaiset tiedot.	☹️	Lajittelu parantunut, mutta kokonaisjättemäärä kasvanut. Vuodesta 2011 biojätteen määrä on kasvanut 49 %.	☹️	HSY:lle toimitetun kokonaisjätteen määrä kasvanut 1,5 %, josta sekajätteen määrä kasvanut 5 % ja biojätteen vähentynyt lähes 3 %	☹️	Jätehuollon kehittämisyöryhmä on perustettu. Ensimmäinen kokoontuminen 19.04.2017	☹️
		Paperinkulutus		2013 - 2016	Kaikki tulosalueet/			Toimialan kulutusta ei saada erikseen	Pystytään seuraamaan vuoden 2014 alusta Arkistoinnissa siirrytään sähköiseen arkistointiin. Hankittu skannauslaitteisto	☹️	Sähköinen lupakäsittely Lupapiste.fi käytössä pientaloissa/rava	😊	Koko kaupunki 2626 (2014) 2607(2015)	☹️	Paperin kulutus jatkoj laskuaan. vuonna 2016 yht. 2354/työntekijä	☹️
		Kertakäyttötutotteiden määrä		2013 - 2016	Kaikki tulosalueet				Seurantaa selvitetään		Ei pystytä seuraaman		Ei pystytä seuraaman		Ei pystytä seuraaman	
		Siirrytään kalustettuina vuokrattaviin toimistotiloihin	Toimintaohjeet laadittu yhdessä talouspalvelukeskuksen kanssa	2014	Tilakeskus/talouspalvelukes kus	Virkatyö			Aikataulu 2014		Kalustekierrätystä ja hankintaa selvitetään hankintakeskuksessa, kilpailutus 2015	☹️	Huomattavaa parannusta saatu aikaiseksi uudella ohjeistuksella. Vuoden 2016 aikana kilpailutetaan irtokalusteiden puitesopimus ja samassa aikataulussa otetaan käyttöön kaupungin sisäinen kalusteiden kierrätyspalvelu, josta vastaa työllisyyspalvelut	😊	Kalusteiden kierrätyspalvelu alkanut vuonna 2016.	😊
5.2.	Energiankulutusta vähennetään	Kaupungin toimittilojen energiankulutusta vähennetään opastamalla ja neuvomalla työntekijöitä valaistuksen ja laitteiden sammuttamisessa	Energiankulutus kaupungin toimittiloissa	2013 - 2016	Tulosalueet /seuranta tilakeskus	Ympäristövastuu llisten toimintatapojen edistäjinä keskeisessä asemassa ovat ekotukihenkilöt ja esimiehet			mts. 2.3.	😊	Ekotukikouluksissa korostetaan energiansäästöä, ekotukihenkilöitä kannustetaan kiinnittämään huomiota energiankäyttöön. Sivissä ja sosterissa sähkönsäästöpilotteja. Toimittilojen enrgiankulutus kts. 2.3.	😊	Ekotukikouluksissa korostetaan energiansäästöä, ekotukihenkilöitä kannustetaan kiinnittämään huomiota energiankäyttöön. Sivissä ja sosterissa sähkönsäästöpilotteja. Toimittilojen energiankulutus kts. 2.3	😊	Ekotukikouluksissa korostetaan energiansäästöä, ekotukihenkilöitä kannustetaan kiinnittämään huomiota energiankäyttöön. Sivissä ja sosterissa sähkönsäästöpilotteja. Toimittilojen energiankulutus kts. 2.3	😊
		Siirrytään led-valaistukseen katuvalaistuksessa	Katuvalaistuksen energiankulutus (MWh)/led-valaisimien osuus	2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö, hankinta		Ledejä asennettu koekäyttöön. Sähkönkulutus: 1 819 970,40 eur Ledejä yht. 375 kpl	Ledien asentamista jatkettu. Soveltuvat toistaiseksi hyvin vain pihakaduille ja puistoraitteille. 1 626 921,01 eur Ledejä yht. 548 kpl	😊	Led valaisimia asennettu vuonna 2014 588 kpl. Valaistuksen energiaan kului euroja 1 708 435 eur.	😊	Led valaisimia asennettiin aikana 2818 kpl ja niitä oli vuoden 2015 lopussa yhteensä 3954 kpl, osuus oli n. 10% Vuonna 2015 energian kulutus oli 1 903 643,31 eur	😊	Led valaisimien asennuksia jatkettu ja niitä oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 9968 kpl, osuus oli n. 24% ulkovalaisimien määrästä. Vuonna 2016 energian kulutus oli 17 504 321 kWh ja energiakustannukset olivat 1 416 042 eur	😊
5.3.	Liikkumistarvetta vähennetään ja joukkoliikenteen osuutta kasvatetaan työmatkoissa	Otetaan käyttöön etäneuvottelut mahdollistavat työkalut	Etäneuvottelujen määrä	2014	Tulosalueet	Virkatyö		Tilapäisessä käytössä Kielotie 28:ssa	Aikataulu 2014		Lynciä otettu vähitellen käyttöön, ei vielä kaikilla	☹️	Lync käytössä koko kaupungissa, kokousten määrää ei saatavissa.	☹️	Skype (Lync) käytössä koko kaupungissa. Käyttöaste noin 15 %.	
		Mahdollistetaan etätyö	Etätyön määrä/osuus -etätyösopimusten määrä	2013 - 2016	Tulosalueet				Sopimuksia toimialalla 20 (tilasto epävarma)	☹️	Etätyösopimusten seuranta ei keskitetty	☹️	Etätyösopimusten seuranta ei keskitetty	☹️	Etätyösopimusten seuranta ei keskitetty	☹️
		Työsuhdematkasetelin käyttöä lisätään	Lunastetut työmatkasetelit	2013 - 2016	Tulosalueet	Virkatyö/Lisärahoitustarve, jos työnantajan osuutta nostetaan		41077 (koko kaupunki)	49688 (koko kaupunki)	😊	56055 (koko kaupunki)	😊	Lunastettuja matkalippuja 6696 kpl (koko kaupunki)	😊	Lunastettujen lippujen määrä nousi edelleen ollen 7120	😊
5.4.	Kaupungin ajoneuvojen ja työkoneiden käyttöä tehostetaan	Hankitaan ajoneuvoihin paikantamislaitteet	Paikannuslaitteet 30 % ajoneuvoista	2013	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö/Hankinnat		Järjestelmän vaatimusmäärittely käynnissä	Kilpailutus tehty, järjestelmän testit käynnissä, ei tuotantokäytössä	☹️	Järjestelmä tuotantokäytössä , laitteet asennettu n. 70 % ajoneuvoista	😊	Järjestelmä tuotantokäytössä , laitteet asennettu n. 70 % ajoneuvoista. Järjestelmän käyttökoulutusta lisätty	😊	Järjestelmä tuotantokäytössä , laitteet asennettu n. 70 % ajoneuvoista. Järjestelmän käyttökoulutusta lisätty	😊
		Kaupungin autojen käyttöä tehostetaan yhteiskäytöllä	Kaupungin sisäinen autojen yhteiskäyttöjärjestelmä käytössä	2014	Kuntatekniikan keskus	Virkatyö		Ei käytössä	Aikataulu 2014		Ajoneuvojen yhteiskäyttö toiminnassa varikon kautta	☹️	Ajoneuvojen yhteiskäyttö toiminnassa varikon kautta	☹️	Yhteiskäyttöautokokeilu toteutettu, ensimmäinen yhteiskäyttöauto otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana	😊
5.5.	Ympäristökriteereiden käyttö hankinnoissa on kattavaa	Ympäristöasioiden hallintaa kehitetään infran hankinnoissa	Edellytetään ympäristönhallintasuunnitelma suurissa rakennushankkeissa/Suunnitelmat suurissa hankkeissa	2014 - 2016	Kuntatekniikan keskus, tilakeskus	Virkatyö		Ei käytössä	Vaadittu Kivistön maanrakennusurakassa, (Aikataulu 2014)	☹️	Kivistössä 2014	☹️	Ei ole edellytetty kokonaisvaltaisia suunnitelmia	☹️	Ympäristöasiat huomioitu vaatimuksina katurakennusurakoissa.	☹️
		Ympäristökriteereiden käyttöä lisätään urakoiden ja palveluiden hankinnoissa	Selvitetään mahdollisuudet käyttää ympäristökriteerejä hankinnoissa (esim. konevaltaisilla aloilla)	2013	Kuntatekniikan keskus, tilakeskus	Esim. AMK-lopputyö		Ei käytössä	Kuntek: Kuljetuspalveluissa vaatimuksena, KMRU ympäristönhallintasuunnitelma	☹️	Ei tehty laajempaa selvitystä, kuljetuspalveluissa vaatimuksena	☹️	Ei tehty laajempaa selvitystä, kuljetuspalveluissa vaatimuksena	☹️	Ei tehty laajempaa selvitystä, kuljetuspalveluissa nostettu päästövaatimusta EURO 6 tasolle.	☹️
		Hankintojen osuus, joissa käytetty ympäristökriteereitä		2013 - 2016	Kuntatekniikan keskus, tilakeskus				2014 Energiatehokkuustavoitteet ainakin osaan Tiken urakoista.	☹️ ☹️	Tilakeskuksessa rakennushankkeissa energiatehokkuusvaatimukset	😊	kuntek: tike: Uudisrakennuksissa pyritään lähes nollaenergiarakentamiseen, energiatehokkuusvaatimukset kaikissa hankkeissa, myös suunnitteluhankinnoissa.	😊	Kestävän rakentamisen ohje käytössä kaikissa suunnittelukohteissa.. Pohjana kaupungin lähes 0-energiakonsepti.	
5.6.	Elinkaariarvioinnin käyttöä hankinnoissa kehitetään	Elinkaariarvioinnin käyttö mahdollisuuksien mukaan rakentamishankkeissa	Investointien yhteydessä tehdyt elinkaariarvioinnit	2014	Tilakeskus	Virkatyö		ei käytetty	Aikataulu 2014		Yhdessä kohteessa tehty	☹️	Elinkaari-laskentaa edistetään, ja joissain hankkeissa jo mukana.	☹️	Elinkaari-laskentaa edistetään, ja joissain hankkeissa jo mukana.	☹️

6.	Ympäristöjohtaminen osaksi toimintakulttuuria																
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta									
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa		Tilanne 2016 lopussa		
6.1.	Ilmastovaikutusten arviointia hankkeiden elinkaaren aikana kehitetään	Otetaan käyttöön kevyt investointien ilmastovaikutusten arviointilomake	Ilmastovaikutusten arviointi tehty kpl hankinnoista	2014 - 2016	Tilakeskus, kuntatekniikan keskus, (koko mato), ympäristökeskus	Virkatyö/Kuutos kaupunkien ilmastoverkostos sa kehitystyö		Ei käytössä	Helsinki ja Turku valmistelevat kriteereitä, seurataan. Joitakin hankkeita arvioidaan kestävän rakentamisen ISO-standardiin mukaisista näkökulmista.(Aikataulu 2014)		Seurattu Helsingin ja Turun kehitystyötä	☹️	Seurattu Helsingin ja Turun kehitystyötä	☹️	Seurattu Helsingin ja Turun kehitystyötä	☹️	
6.2.	Ympäristöjohtaminen on osa johtamisjärjestelmää	Esimiehet vastaavat ympäristöohjelman tavoitteiden toteuttamisesta tulosalueellaan/yksikössään	Tuloskorteissa ja toiminnallisissa tavoitteissa mukana ympäristötavoitteet	2014 - 2016	Talous- ja hallintopalvelut , tulosalueet	Virkatyö	X		Aikataulu 2014		Kaupunkisuunnittelussa, tilakeskuksessa ja ympäristökeskuksessa tuloskorteissa ympäristötavoitteita	☹️	Tavoitteet ovat mukana maankäytön-, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja lähes kaikkien tulosaluiden tavoitteissa.	☹️	Tavoitteet ovat mukana maankäytön-, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja lähes kaikkien tulosaluiden tavoitteissa.	☹️	
6.3.	Esimiesten ympäristöjohtamisen osaamista lisätään	Ympäristöasioita sisällytetään esimiesten koulutuksiin	Koulutusten määrä	2013 - 2016	Talous- ja hallintopalvelut, ympäristökeskus /tulosalueet	Virkatyö		0	0	☹️	Esimiesvalmennuksessa mukana ympäristöasiat	☹️	Järjestetty ensimmäinen esimiesten ekotukikoulutus	☹️	Maaliskuussa ensimmäinen ympäristöjohtamisen koulutus henkilöstökeskuksen esimieskoulutuksessa.	☹️	
		Ympäristöasioita käsitellään yhteistoimintaryhmän kokouksissa ja yhteistyöfoorumeissa	Tilaisuuksien määrä	2013 - 2016	Talous- ja hallintopalvelut , ympäristökeskus	Virkatyö		ei käsitelty	ei käsitelty	☹️	Ei käsitelty	☹️	Ei käsitelty	☹️	Ei käsitelty toimialan ytr:ssä	☹️	
6.4.	Henkilöstöä kannustetaan ympäristövastuulliseen toimintaan	Uudet työntekijät perehdytetään kaupungin ja työyksikön ympäristötoimintaan	Perehdytys suunnitelmaan lisätään ympäristöasiat	2013	Talous- ja hallintopalvelut , ympäristökeskus /tulosalueet	Virkatyö		Kaupungin perehdytysoppaassa ei ympäristöasioita	Oppaassa oma kohta ympäristöasioista	☺️	Kaupungin uusien työntekijöiden perehdytykseen tulossa valmennusohjelma, johon ympäristöasiat saadaan mukaan. Maton omassa perehdytyksessä esitelty ekotukitoiminta	☺️	kaupungin uusien työntekijöiden perehdytyksessä ymp.asiat esillä heikosti. Toimialalla ei omaa tilaisuutta	☹️	Kaupungin uusien työntekijöiden perehdytyksessä ymp.asiat esillä heikosti. Toimialalla ei omaa tilaisuutta	☹️	
		Ympäristöasiat tulos- ja kehityskeskustelujen teemaksi	Yksikköjen määrä, jossa ympäristöasiat sisältävä tulos- ja kehityskeskustelulomake pohja otettu käyttöön	2014 - 2016	Esimiehet ja yksiköt	Virkatyö		ei käytössä	Aikataulu 2014		Ei käytössä	☹️	Ei käytössä	☹️	Ei käytössä	☹️	
			Pilottikohteiden määrä vuonna 2014 ja vuonna 2016 käytössä kaikissa tulosityksiköalueissa	2014 - 2016	Esimiehet ja yksiköt	Virkatyö		ei käytössä	Aikataulu 2014		Ei toteutunut	☹️	Ei toteutunut	☹️	Ei toteutunut	☹️	
		Työhyvinvointipäiviä toteutetaan kestävästi	Keke-tyhyypäivien suunnittelu ja toteuttaminen/Kriteerit määriteltä	2013 - 2014	Talous- ja hallintopalvelut , ympäristökeskus	Virkatyö			ei toteutunut	☹️	Valmistelu kesken ympäristökeskuksessa	☹️	Valmistelu aloitettu ja kannustettu pitämään mm.vieraslaji - ja siivous talkoita	☹️	Valmistelu aloitettu ja kannustettu pitämään mm.vieraslaji - ja siivous talkoita. .	☹️	☹️
			Tilaisuuksien määrä	2014 - 2016	Tulosalueet				Aikataulu 2014		Ei varsinaisia pilotteja, ympäristökeskuksen tyhyypäivä toteutettiin kestävästi	☹️	Muutamassa yksikössä toteutettu, vaikea seurata	☹️	Muutamassa yksiköissä toteutettu		
6.5.	Tutkimus- ja kehitystoimintaa vahvistetaan	Osallistutaan ulkopuolista rahoitusta saaviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin resurssien puitteissa	Kehitys- ja tutkimushankkeet	2013 - 2016	Tulosalueet	Virkatyö/Ulkoineen rahoitus	X		Toimialalla ei aloitettu uusia hankkeita.	☹️	Finsolar-hanke, Kaavoituksen ilmastolaskurit	☹️	Ilmastokatu- ja Finsolar -hankkeet.	☺️	Ilmastokatuhanke, RANTA-hanke, Tarve-hanke	☺️	

7. Ympäristötietoisuuden vahvistaminen																
	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Toteutustapa	ERA 17	Seuranta								
								Mittarin lähtötaso 2012	Tilanne 2013 lopussa		Tilanne 2014 lopussa		Tilanne 2015 lopussa		Tilanne 2016 lopussa	
7.1.	Ympäristöviestintä on ajankohtaista ja vaikuttaa asenteisiin ja toimintatapoihin	Sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutetaan ympäristöviestintäsuunnitelman mukaisesti ja se on säännöllistä ja ajankohtaista	Vuosikellon toteutumisaste	2013 - 2016	Ympäristökeskus, ympäristöviestintäryhmä, talous- ja hallintopalvelut	Virkatyö		Viestintä ei suunnitelmallista	Tilanne parantanut, mittari ei relevantti	☹️	Viestintä suunnitelmallisempaa ja aktiivisempaa. Mittari ei relevantti	😊	Viestintä suunnitelmallista ja aktiivista.	😊	Viestintä suunnitelmallista ja aktiivista. Ympäristökeskuksen tapahtumien ympäristöohjeet valmistuivat.	😊
7.2.	Kuntalaisia, yrityksiä ja muita sidosryhmiä osallistetaan ympäristötoimintaan	Hyödynnetään yhteistyökumppaneiden (Ilmastoinfo, ASIAA-hanke) ympäristökasvatustyötä	Yhteistyökumppaneiden suoritteet ja näiden asiat esillä Vantaan viestinnässä	2013 - 2016	Ympäristökeskus, Ilmastoinfo, rakennusvalvonta	Virkatyö, HSY			30s riittää -kampanja, näkyi 4 mediassa ja verkkokeskustelussa Roskaa vai ruokaa -kampanja Variassa Kuka pelkää pimeää -video Fininkin teattereissa, mukana Earth Hour - tapahtumassa, Ilmastosanomat -julkaisu	☹️	30s riittää -kampanja uusittiin. Roskaa vai ruokaa -kampanja Vantin ravintoloissa. Omakotimessuilla luento. Ilmastosanomat -julkaisuja kaksi kpl pks-alueella.	😊 😊	Ilmastoinfo mukana seitsemässä tapahtumassa Vantaalla. Kävijöitä 700. Lisäksi seudullinen ruokaa tai roskaa -kampanja seitsemässä kaupungin lounasravintolassa ja kaikissa kouluissa Hävikkiiviikolla. Ruuan ilmastovaikutukset -mininäyttely Dixin palvelupisteessä ja ekologisen asumisen vinkit Verso-messutalossa (18 000) kävijää.	😊	Ilmastoinfo mukana seitsemässä tapahtumassa Vantaalla. Nämä olivat Climate match –kiertue, Earth Hour Tikkurilassa, Aurinkosähkö Tikkurilan asukasilta, Kasvislankeemus I: maistaukset, Ilmastokadun kevätuhlinat sekä aamupalaa pyöräilijöille ja tasapainota talo -asukasilta. Kävijöitä vajaat 700. ASIAA energianeuvontahankkeessa runsas 4000 kuulijaa.	😊
		Kiinteistönomistajia kannustetaan ja ohjataan lämmitystapamuutoksiin	Ohjattujen asiakkaiden määrä (sama mittari, kuin ASIAA-hankeella ja Ilmastoinfolla)	2013 - 2016	Ympäristökeskus, ASIAA-hanke, rakennusvalvonta	Virkatyö, kuntalaisten energianeuvonta hanke-ASIAA	X		ASIAA: 577 asukasta, 10 luento ja muuta tapahtumaa Vantaalla	😊	Tavoitettu 1513 kuluttajaa, 41 tilaisuudessa. Hankkeessa tehty kokeiluja taloyhtiöiden hallitusten jäsenten kouluttamisessa sekä tehty lisäksi energiatukihenkilöiden koulutusta. Energialuennot Vantaan Aikuisopistossa (33 taloyhtiöiden edustajaa)	😊	Kuluttajien energianeuvontahanke (ASIAA) järjesti koulutuksia Koivukylän alueella. Neuvonnan vaikutuspiirissä on 4440 kuluttajaa. Hanke järjesti kuusi Energiaviisas taloyhtiö –koulutusiltaa vuonna 2015, koulutuksiin osallistui 50 taloyhtiön hallituksen jäsentä, 37 eri taloyhtiöstä.	😊	Neuvonnan piirissä noin 4000 kuluttajaa. Toiminta siirtyi Ilmastoinfolle vuoden 2017 alussa	☹️
		Pk-yrityksiä tuetaan ympäristöasioiden ja energiatehokkuuden kehittämisessä markkinoimalla Ekokompassia ja kevennettyjä energiakatselmuksia	Ekokompassi-yritysten määrä	2013 - 2016	Ympäristökeskus ja Ilmastoinfo, elinkeinopalvelut	Virkatyö, HSY		Neljä auditoitua yritystä, joista kahdella auditointi uusittava	Seitsemän auditoitua yritystä	☹️	Kaksi uutta auditoitua ja kaksi uusintaa uudelle kolmevuotiskaudelle, työn alla yksi	☹️	Vantaan kaupungin oma ensimmäinen Ekokompassi- järjestelmä Konsernihallinnon Kielotie 14 toimittoloihin.	😊	Sertifikaatin saivat Vantaan Työterveys liikelaitos, H&A Siivous Oy, Hakonen Solutions Oy ja Tikkurilan Paino Oy	😊
			Energiäkannattujen yritysten määrä	2013 - 2016					Lähtee käyntiin 2014		Käynnistyi vasta marraskuussa, ei yhtään katselmusta	☹️	Ei yhtään katselmusta	☹️	Ei yhtään katselmusta	☹️
		Rakennusvalvonnan energianeuvonnalla osana laadunohjausta neuvotaan rakentajia tekemään energiateokkuutta parantavia valintoja	Seurataan rakennusten energia-luokitusta (A,B,C) ja energiankulutusta kW/m2/a	2013 - 2016	Rakennusvalvonta	Virkatyö	X		1.1.-31.5.2013: Pientalot/asuinhuoneistot A 48 % B 27 % C 24 % Suuret asuintalot/huoneistot A 56 %, B 16 %, C 22 % 1.6.-31.12.2013 Pientalot A 3 %, B 53 %, C 44 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 6 %, C 94 %	☹️	Pientalot A 0 %, B 37 %, C 63 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 9 %, C 91 % Energialuokkien perusteiden määrittäminen muuttui 1.7.2013, jonka takia ajankohtaa aikaisemmat luokitukset eivät ole vertailukelpoisia myöhempien luokitusten kanssa.	☹️	Pientalot A 0 %, B 37 %, C 62 %, D 1 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 0 %, C 100 %	☹️	Pientalot A 1 %, B 29 %, C 70 %, D 1 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 2 %, C 98 %	☹️
			Energianeuvonta osaksi rakennusvalvonnan tapahtumia ja viestintää	Järjestetyt tilaisuudet: Pientaloilta, ammattilaisilta, pientalomessut, asuntomessurakentamisen ohjaus, Asukaslehti, muu lupaohjaus ja neuvonta	2013 - 2016	Rakennusvalvonta	Virkatyö	X		RTY syyskoulutus 2 kpl PKS yhteistyökoulutus 2 kpl	😊	Energianeuvonta osa rakennusvalvonnan neuvontaa	😊	Energianeuvonta osa rakennusvalvonnan neuvontaa	😊	Energianeuvonta osa rakennusvalvonnan neuvontaa
7.3.	Henkilöstön ympäristötietoisuutta lisätään	Lisätään henkilöstökoulutuksissa ympäristöaiheita	Ympäristöaiheisten koulutusten määrä toimialan ja tulosalueiden henkilökunnan sisäisissä koulutuksissa	2013 - 2016	Tulosalueet	Virkatyö			Järjestetty neljä tulvaseminaaria ja melukoulutus	😊	Hulevesiseminaari, tytäryhteisöjen koulutus	☹️	Hulevesiseminaari, Ympäristökoodikoulutus koko kaupungille	😊	Ilmanlaatu- ja melukoulutus kaavakoulussa.Kasvillisuuden käytön periaatteet seminaari.	😊
7.4.	Ekotukitoiminta vakiinnutetaan ja sitä kehitetään	Huolehditaan, että toimialalla on riittävästi ekotukihenkilöitä ja että toiminta on vaikuttavaa	Määritellään tarvittavien ekotukihenkilöiden määrä/ekotukihenkilöiden määrä.	2013	Ympäristökeskus	Virkatyö		Ei määritelty	Siirtyi vuodelle 2014		Tarvittavien ekotuihenkilöiden määrää hankala arvioida ei relevantti mittari		Jatkokoulutuksia yhteensä kuusi, josta kaksi omaa koulutusta (osallistui 28), yksi yhdessä Hki:n, Espoon ja HSY:n kanssa toteutettu koulutus (osallistui n. 20 ja kolme HSY:n järjestämää koulutusta. Lisäksi järjestettiin kuusi jättevoimalavierailua, joista kaksi Vantaan omaa ja neljä HSY:n järjestämää. HSY:n koulutuksiin osallistui 43.	😊	Peruskoulutuksia oli 2 (osallistujia 47) ja esimiesten koulutuksia 2 (osallistujia 37). Jatkokoulutuksia 2, joista Toinen Vantaan oman ja toinen Helsingin ja Espoon kanssa yhdessä järjestetty. Yhteensä näihin koulutuksiin osallistui 34 henkilöä. HSY järjesti ilmanlaatu-koulutuksen ja vierailuja.	😊
			Jatkokoulutusten ja niihin osallistuneiden määrä	2013 - 2016					Kaksi omaa jatkokoulutusta ja kaksi pks yhteistä koulutusta	😊	Jatkokoulutuksia yhteensä kahdeksan, joista kaupungin omia neljä osallistui 58, HSY:n koulutuksiin osallistui osallistui 34 henkilöä					
		Ekotukikäyntien määrä	2013- 2016	Ympäristökeskus/toimialan ympäristöryhmä Ympäristökeskus	Virkatyö			Aikataulu 2015	☹️	Aikataulu 2016	☹️	Sosiaali- ja terveystoimi ja sivistystoimi tekivät omat kyselyt 2015 (sivi vain varhaiskasvatukselle)	☹️	Ekotukikäyntejä 30. Sosiaali- ja terveystoimi ja sivistystoimi teki kyselyn.	☹️	